

УДК 343.98

В.Г. Лукашевич, доктор юридичних наук,
професор, заслужений юрист України, проректор
з правових питань Класичного приватного університету

К.В. Калюга, кандидат юридичних наук,
старший експерт Науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру при ГУМВС України в
Запорізькій області, доцент кафедри кримінального
процесу та криміналістики Інституту права
ім. Володимира Сташиса Класичного
приватного університету

ДО ПИТАННЯ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ РОЗВИТКУ ТА НАПРЯМІВ СПІВПРАЦІ КРИМІНАЛІСТІВ

Досліджено сучасний стан співпраці науковців-криміналістів і працівників Експертної служби МВС України. Висвітлено роль міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів» як у розвитку криміналістики, так і в налагодженні каналів зв'язку для обміну інформацією.

Ключові слова: Конгрес криміналістів, напрями розвитку експертної діяльності, символіка, співробітництво криміналістів.

Исследовано современное состояние сотрудничества ученых-криминалистов и работников Экспертной службы МВД Украины. Освещена роль международной общественной организации «Конгресс криминалистов» как в развитии криминалистики, так и в налаживании каналов связи для обмена информацией.

The modern state of cooperation between forensic scientists and employees of the Forensic Service of MIA of Ukraine is outlined. The role of international organization «Congress of Forensic Scientists» in the development of criminalistics and share of experience is described.

Навесні 2012 року сталася доволі визначна (у зацікавлених колах) і довгоочікувана подія: було засновано нову громадську організацію «Конгрес криміналістів», що набула статусу міжнародної (далі — Конгрес). Схожі асоціації давно існують в осередках правників [1] і кримінологів [2] України, судових експертів (незалежне об'єднання), юристів [3], адвокатів [4] і суддів (спілки). Існують подібні організації також у країнах ближнього зарубіжжя. Штаб-квартира цієї громадської організації знаходиться за адресою: Україна, 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84. Завдякувати її створенню потрібно членам Академії правових наук України, криміналістам України і зарубіжжя, а також її президентові Шепітьку Валерію Юрійовичу.

Відповідно до статуту метою діяльності Конгресу є об'єднання зусиль для сприяння розвитку криміналістики та інших суміжних галузей знань, а також їх популяризації. Конгрес ставить перед собою такі завдання [5]:

- забезпечення захисту прав людини та громадянина від протиправних посягань;
- упровадження найефективніших методів, прийомів і засобів протидії злочинності, новітніх досягнень слідчої та судової практики, а також судово-експертних досліджень;
- визначення головних напрямів розвитку криміналістики, її наукових зв'язків з кримінальним правом і процесом, іншими галузями знань;
- повідомлення про найвизначніші події в галузі криміналістики, передову слідчу та судову практику;
- підтримка криміналістів;
- задоволення та захист законних інтересів членів організації;
- підтримка особистих контактів членів Конгресу шляхом безпосереднього обміну науковим і професійним досвідом, проведення спільних наукових заходів;
- координація, допомога і сприяння науковій, професійній, освітній і просвітницькій діяльності криміналістів;
- сприяння обміну публікаціями між членами Конгресу;
- співробітництво з громадськими організаціями (у тому числі міжнародними) та окремими громадськими діячами.

Враховуючи викладене вище, доцільно зупинитися на двох ключових аспектах такого співробітництва криміналістів: нагальній потребі у всебічному спілкуванні та співпраці криміналістів і необхідності впровадження відповідної символіки організації з метою її ідентифікації серед інших, презентації та можливості заохочення її членів.

Дотепер спілкування експертів з професійних питань зводиться до спілкування у межах конференцій (які, до речі, проводяться не дуже часто) та інших заходів з подальшим підтриманням зв'язків на рівні особистих контактів у телефонному режимі та за допомогою Інтернету. Такий ситуативний, нерегулярний зв'язок є доволі малоефективним з точки зору підвищення рівня експертної роботи. Крім того, не відбувається систематизованого накопичення бази допоміжної інформації. Ускладнюють ситуацію й випадки підпорядкування експертів керівникам інших експертних спеціалізацій, що зовсім не сприяє належній оцінці результатів дослідження та висновків.

Спілкування із закордонними колегами щодо обміну досвідом експертної практики відбувається, як правило, у межах закордонних відряджень під час участі у заходах, приурочених певним подіям, що мають поодинокий характер, і пов'язано з мовними та технічними перепонами.

Накопичення великої кількості великих і малих методичних розробок призводить до того, що «рядовим» експертам доволі складно зорієнтуватися у їхній сукупності. У результаті можуть виникати суперечності та розбіжності у різних висновках при вирішенні одного експертного завдання.

Такий стан справ зумовлений певною мірою проблемами оперативного обміну інформацією між установами, які використовують власні (часто доволі різні) механізми і прийоми роботи, принципи і способи регулювання міжрегіональних і міжнародних зв'язків.

Зрозуміло, що належний оперативний інформаційний обмін (у тому числі науковий) сприятиме не тільки новим науковим пошукам і підвищенню обізнаності у наукових дослідженнях, а й подоланню міждержавної наукової роз'єднаності, обміну досвідом експертної практики тощо.

Нові течії криміналістичної думки пробуджуватимуть інтерес як до криміналістичних знань, так і до експертної практики (у самому товаристві криміналістів і за його межами), сприятимуть розвитку нових каналів розповсюдження інформації, у тому числі й створенню нових видань (у тому числі й інтернет-видання), присвячених спеціальним питанням.

Створений Конгрес значною мірою сприятиме вирішенню цих та інших завдань. Важливу роль відіграватимуть й місцеві групи Конгресу, які «адаптовані» до місцевих умов (їхніх особливостей).

Для проведення реєстрації Конгресу в органах юстиції (обов'язкової геральдичної експертизи) пропонується такий проект геральдичного символу Конгресу, який буде відображатися як знак/герб організації на прапорі, нагрудному знаку, офіційних паперах тощо (рис.).

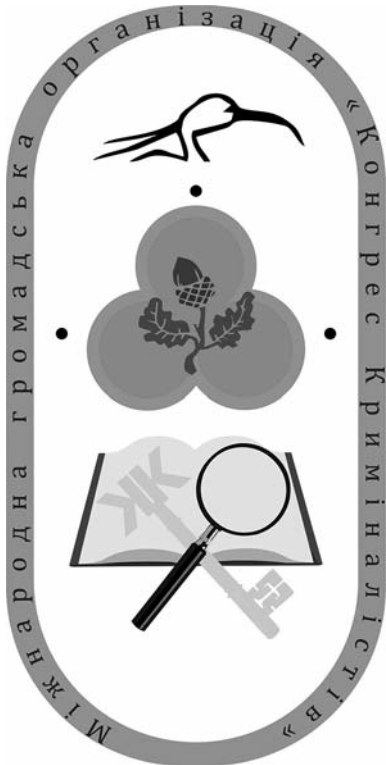

Рис. Зовнішній вигляд геральдичного символу Конгресу

Геральдичний символ — емблема Конгресу є *овалом* (символ вічності) білого кольору (символ чистоти) з *обвідкою* золотого кольору (символ сили), на якій по колу буде нанесено *девізний напис* «Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів» (українською мовою). У центрі овалу розміщено *трилисник* (символ об'єднання, рівноваги) блакитного кольору (символ величі), в якому розташовано *жолудь дуба* (символ потужності, витривалості, довголіття та шляхетності, а також слави, емблема доблесті та мужності, відзнака зрілості та повної сили, процвітання, духовної енергії, що проростає із зерна істини). У верхній частині овалу розташовано голову *птаха Ібіс* (символ мудрості) з пір'ям (символ істини, легкості, висоти, швидкості, простору), нижче — *символічне зображення людини* трьома крапками (началами) (символ здібності до досконалості, поєднання матеріального та духовного, тіла, життя та волі) чорного кольору (символ скромності). У нижній частині овалу розташовано розгорнуту книгу (символ знання) з перехрестям ключа (символ влади, сили вибору, свободи дії, знання, ініціації), вушко якого складається з абрєвіатури «КК» (Конгрес криміналістів), і лупи (умовний символ криміналістики).

Фон овалу білого кольору може мати ребристу поверхню у вигляді променів, які розходяться із центру овалу, що символізуватиме творчу енергію, утворюючу силу.

Геральдичний символ започатковується з метою збереження традицій Конгресу, виховання гордості за належність до професії і може використовуватися як ознака відмінності належності до науки криміналістики і розміщуватися на офіційних документах, нагрудних і сувенірних знаках, посвідченнях, прапорі, грамотах і дипломах, поліграфічній та кіно-відеопродукції, офіційному сайті, при оформленні інтер'єрів і заходів.

Геральдичний знак — прапор Конгресу є прямокутним полотнищем білого кольору зі співвідношенням сторін 1:2. У центрі з лицьового та зворотного боків полотнища розміщено зображення символу Конгресу.

Прапор засновується з метою збереження традицій Конгресу, виховання гордості за належність до професії, використання його як ознаки відмінності належності до науки криміналістики.

Прапор розташовується у приміщенні штаб-квартири Конгресу, у фойє, кабінеті директора, конференц-залі, музеї (у майбутньому), в інших приміщеннях.

Нагрудний знак Конгресу є формою нагороди (заохочення) членів організації за плідну, сумлінну працю, високі показники у роботі та науці, значний внесок у становлення та розвиток Конгресу. Перші такі нагороди пропонується вручити під час святкування ювілею — річниці з дня заснування організації.

Список використаної літератури

1. *Асоціація українських правників* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://aur.org.ua>.
2. *Кримінологічна асоціація України* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://leksika.com.ua/10210328/legal/kriminologichna_asotsiatsiya_ukrayini.
3. *Союз юристів України* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lawyersunion.org.ua>.
4. *Спілка адвокатів України* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://advokatura.org.ua/новини>.
5. *Статут Конгресу криміналістів, затверджений установчою конференцією Конгресу криміналістів, протокол від 17 лютого 2012 року № 1.* — Харків, 2012. — 26 с.